



Predmet:

Izjava o sodelovanju pri pripravi sprememb osnutka ZKZ-C

Partnerji projekta Odgovorno do prostora! (v nadaljevanju: OdP) smo v času medresorske obravnave predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (v nadaljevanju: ZKZ-C) oblikovali stališče do obravnavanega gradiva in ga posredovali Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) na delovnem sestanku, ki ga je dne 5. novembra 2010 sklicalo MKGP. Predstavniki partnerjev OdP se v pripravo sprememb ZKZ-C vključujemo že ves čas priprave in dosledno zagovarjamo stališče, da do sedaj predstavljane zakonske rešitve niso dobro domišljene, ker z normiranim varstvom kmetijskih zemljišč posegajo v celovitost prostorskega načrtovanja. Rešitve so odmik od mednarodne dobre prakse varovanja kmetijskih zemljišč z metodami prostorskega načrtovanja in ovira za skladen razvoj države in lokalnih skupnosti. Partnerji OdP smo MKGP opozorili na pomanjkljivosti osnutka ZKZ-C in njegove obrazložitve, na pričakovane negativne posledice in probleme pri izvajanju ter tudi na procesne nepravilnosti pri njegovi pripravi in obravnavi. Partnerji OdP smo v stališču osnutek ZKZ-C povezali tudi z drugimi podobnimi načini poseganja posameznih ministrstev v sistem prostorskega načrtovanja, med katerimi je zadnji tak primer Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor. Stališče partnerstva OdP je, da vse takšne rešitve kažejo na neodgovorno ravnanje s prostorom, na zelo poenostavljeno prikrojavanje zakonodaje potrebam posameznih resorjev in s tem neposredno ogrožajo razvojne možnosti države, gospodarstva in državljanov za skladen prostorski razvoj.

Partnerji OdP si prizadevamo odgovornim v državi sporočiti, da so razmere v urejanju prostora po dveh desetletjih privatizacije in liberalizacije sistema urejanja prostora v Sloveniji postale nevzdržne in narodno gospodarsko škodljive. Do skrajnosti normirano, dejansko pa kratkoročnim interesom podrejeno načrtovanje prostorskega razvoja se je povsem osredotočilo na potrebe posameznih investorjev in lastniške parcele ter predvsem povečalo obseg funkcionalno slabo podprte urbanizacije, ki bo s svojo negospodarnostjo dolgoročno obremenjevala prebivalce, lokalne skupnosti, državo in gospodarstvo. Takšno pomanjkanje odgovornosti do prostora je po presoji partnerjev OdP treba prekiniti in v Sloveniji ponovno vzpostaviti razmere za zagotavljanje skladnega prostorskega razvoja.

Minister za kmetijstvo je stališče OdP vzel skrajno resno in ožjo delovno skupino OdP povabil na dodaten pogovor 10.11.2010. Na pogovoru smo ugotovili, da so cilji MKGP in partnerjev OdP načeloma ujemajoči. OdP se zaveda pomena varstva kmetijskih zemljišč in ga odločno podpira ter je naklonjeno prenovi zakonskih predpisov varstva ter izboljšanju podatkovnih osnov. Hkrati OdP meni, da je varstvo kmetijskih zemljišč tudi pomemben argument za zgoščevanje poselitve in razvoj podeželja, kar sta v kontekstu trajnostnega razvoja posebno pomembna cilja prostorskega razvoja Slovenije. Pomembne razlike med MKGP in partnerji OdP so bile ugotovljene v opredelitvi načina varstva in postopka bodočega varstva kmetijskih zemljišč. Medtem ko je MKGP v predlogu ZKZ-C predvidelo normirano varstvo z vnaprej določenimi območji posebnega varstva, je OdP opozorilo, da takšen način normiranja operativno v zadnjih nekaj desetletjih vsaj po dosegljivih uradnih podatkih ni obvaroval kmetijskih zemljišč pred pozidavo in je hkrati pomembno prispeval k dolgoročno škodljivemu vzorcu prostorskega razvoja Slovenije. Ker ni nobenih dokazov, da bi normativna oblika varovanja učinkovala, hkrati pa onemogoča dialog in iskanje

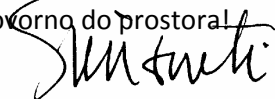
optimalnih prostorskih rešitev, v OdP menimo, da je možno zaščito konceptualno in operativno zasnovati bolj učinkovito.

Minister, državna sekretarka in delovna skupina MKGP so argumente OdP sprejeli ter povabili predstavnike OdP k sodelovanju pri pripravi sprememb predloga ZKZ-C, ki bi lahko bile sprejemljive z vidika navezave na prostorsko zakonodajo. Na delovnih sestankih 12.11. in 17.11.2010 je bil oblikovan nov osnovni koncept določanja trajno varovanih kmetijskih zemljišč. Ta naj bi se določila na osnovi ciljev njihovega varstva in ciljev celovitega urejanja prostora ter preko procesa uskladitve varstvenih in razvojnih interesov države in lokalnih skupnosti. Določitev naj bi potekala na dveh ravneh in v dveh korakih: (1) na strateški ravni, v smiselni povezavi s potrebno prenovo Strategije prostorskega razvoja Slovenije in (2) na izvedbeni ravni, s parcelno natančnostjo, v okviru priprave občinskih prostorskih načrtov. Na takšen način bi prešli iz dokazano neučinkovitega normativnega varstva kmetijskih zemljišč v aktivno varstvo kmetijskih zemljišč s postopki usklajenega in celovitega prostorskega načrtovanja.

Operacionalizacija tega koncepta v obliki zakonskega besedila je še v pripravi, tako da končna presoja dosežene stopnje uskladitve stališč do rešitev še ni možna. Glede na odzivnost ministra za kmetijstva in tvorno operativno sodelovanje, ki temelji na medsebojnem spoštovanju in razumevanju strokovnih izhodišč pri pripravi sprememb predloga ZKZ-C, pa je zaupanje OdP v operativno izboljšanje tega zakona veliko. Iz vzporednih poročil o drugih pogovorih, ki potekajo na ravni medresorskega usklajevanja predloga ZKZ-C, je možno zaznati, da je MKGP v fazi javne razprave tudi iz drugih naslovov prejelo nekatere stališča OdP podobne pripombe, zato so velika tudi pričakovanja, da bo MKGP spoštovalo integriteto prostorskega načrtovanja in se celo zavzelo za ustrezne, nujno potrebne spremembe sistemske prostorske zakonodaje in prakse prostorskega načrtovanja.

Z lepimi pozdravi!

Mag. Maja Simoneti, udika, Inštitut za politike prostora
Koordinatorica Odgovorno do prostora!



Pripravila delovna skupina v sestavi: dr. Aleš Mlakar, Izidor Jerala, Leon Kobetič, mag. Jelka Hudoklin, prof.dr. Ivan Marušič, doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek, prof.dr. Anton Prosen, doc.dr. Anka Liseč in mag. Maja Simoneti.

Posredovano:

- mag. Dejan Židan, Minister za kmetijstvo Poslano:
- dr. Roko Žarnić, Minister za okolje in prostor
- Borut Pahor, Predsednik vlade RS
- dr. Danilo Türk, Predsednik RS
- dr. Pavel Gantar, predsednik državnega zbora
- mag. Blaž Kavčič predsednik Državnega sveta
- Breda Pečan, predsednica Odbora za okolje in prostor DZ
- partnerji projekta Odgovorno do prostora!
- mediji

To sporočilo je rezultat projekta Odgovorno do prostora!

Projekt OdP je način organiziranega prizadevanja civilne družbe za spremembe v urejanju prostora v Republiki Sloveniji. Partnerji projekta s svojim delovanjem opozarjajo ministra za okolje in prostor ter Vlado RS, da je urejanje prostora v Sloveniji z vsakim novim posegom v zakonodajo le še bolj neučinkovito in da je dozorel čas za res korenite in utemeljene spremembe. Februarja 2010 so bili na posvetu v Državnem svetu oblikovani sklepi, ki povzemajo pričakovanja projektne skupine in podpornikov:

*1 - izdelati **oceno stanja v prostoru** in urediti sistem stalnega spremljanja stanja;*

*2 - izdelati multi disciplinarno analizo sistema urejanja prostora in zagotoviti **vrednotenje prostorskih razsežnosti razvojnih programov in politik na ravni države**;*

*3 - na ravni Vlade RS organizirati **službo za urejanje prostora** (= načrtovanje, gradnja, varstva, raba, vzdrževanje in prenova vseh sestavin prostora);*

*4 - uvesti stalno **javno poročanje o vseh vidikih urejanja** prostora ter zagotoviti formalne in druge (finance, znanje, čas) pogoje za bolj **učinkovito vključevanje javnosti v zadeve s področja urejanja prostora**;*

*5 - podpreti **razvojno raziskovalno prakso** na področju urejanja prostora;*

6 - urediti zakonodajni okvir urejanja prostora in zagotoviti njegovo učinkovito izvajanje.
